

“Λόγοι Οσίου Παΐσιου για την Εκκλησία και τους κληρικούς”

/ [Γνώμες](#)

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Είναι σημαντικό, όλοι οι χριστιανοί, να τοποθετούνται στα διάφορα ζητήματα που ανακύπτουν με μία όρθη εκκλησιολογική βάση. Δεν υπάρχει καλύτερος «διδάσκαλος» περί αυτού, από τον αγαπητό σε όλους μας Όσιο Παΐσιο τον αγιορείτη. Στο κείμενο που ακολουθεί μεταφέρω, και σχεδόν τίποτα παραπάνω, μέρος από αυτά, που έχουν καταγραφεί στα βιβλία του, τα οποία εκδίδονται από τό περίφημο μοναστήρι της Σουρωτής στην Θεσσαλονίκη.

Ο Όσιος στους λόγους του περί της Εκκλησίας, «συλλαμβάνεται» να έχει μελετήσει τον Άγιο Νικόδημο τον αγιορείτη και όχι μόνο, αλλά και τον Μέγα Βασίλειο, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο, τον Ιερό Χρυσόστομο, τον Μάξιμο τον Όμολογητή, κ.ά. Έτσι ο Όσιος βλέπουμε εν πρώτοις, ότι εκφράζει και υπηρετεί την Παράδοση των Πατέρων μας.

Ο Όσιος ξνιωθε τον έαυτό του μέλος της Εκκλησίας. Πολλοί λένε «τί κάνει ή Εκκλησία;», σάν να μήν είναι μέλη της ίδιας Εκκλησίας. Έλεγε λοιπόν: «Μία μάνα

ή φυσική, μία μάνα ή Παναγία, και μία ή εκκλησία». Η Εκκλησία είναι μάνα και έχει κοιλιά, πού τήν όνομάσαμε Κολυμβήθρα. Μέσα σ' αυτήν «ξαναγενιόμαστε».

Έλεγε επίσης: «Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας δέν έχει καμία έλλειψη. Η μόνη έλλειψη πού παρουσιάζεται είναι

άπό έμās τοϋς ίδιους, όταν δέν αντιπροσωπεύουμε σωστά τήν Εκκλησία. Άν κάποιος χριστιανός και κάποιος

κληρικός δέν είναι σωστός στό έργο του, δέν σημαίνει ότι φταίει ή Εκκλησία... Δέν είναι ναός πού κτίζεται μέ πέτρες

άμμο και άσβέστη άπό εύσεβεΐς, και καταστρέφεται μέ φωτιά βαρβάρων. Άλλά είναι ό ίδιος ό Χριστός».

Τόν άπασχολούσαν τά προβλήματα τής Εκκλησίας και άσχολεΐτο μέ αυτά μέ ιδιαίτερη εύαισθησία. Μάλιστα

όταν άκουγε γιά διάφορα σκάνδαλα μέσα στην Εκκλησία, έκανε τήν προσευχή του πιο έντονη. Ός άσυρματιστής

όταν «λάμβανε τό μήνυμα» γιά κάποιο θέμα, δέν δίσταζε νά φεύγει άπό τό Άγιον Όρος, χωρίς νά τόν καταλαβαίνουν, και νά πηγαίνει νά επισκέπτεται Επισκόπους και άλλα σημαίνοντα πρόσωπα. Νά τούς συμβουλεύει γιά τό θέμα πού είχε προκύψει και νά άναχωρεΐ στην συνέχεια μέ μεγάλη διακριτικότητα.

Συμβούλευε: «Νά άποφεύγονται τά άκρα ... τά δύο άκρα ταλαιπωροϋν τήν μητέρα Εκκλησία. Εκείνοι πού θά μπορέσουν νά λυγίσουν τά δύο άκρα γιά νά ένωθοϋν και νά όμονοήσουν θά στεφανωθοϋν άπό τόν Χριστό μέ δύο άμάραντα στεφάνια».

Έλεγε επίσης, «νά προσέχουμε νά μήν δημιουργοϋμε θέματα στην Εκκλησία, ούτε νά μεγαλοποιοϋμε τίς μικρές ανθρώπινες άταξίες πού γίνονται, γιά νά μή δημιουργοϋμε μεγαλύτερο κακό και νά χαίρεται ό πονηρός. Όποιος γιά μικρή άταξία ταρασσεται πολύ και όρμάει άπότομα μέ όργή, δήθεν νά τήν διορθώσει, μοιάζει μέ τόν έλαφρόμυαλο νεωκόρο πού βλέπει νά στάζει τό κερί και όρμάει άπότομα μέ φόρα γιά νά τό διορθώσει δήθεν, αλλά παίρνει σβάρνα ανθρώπους, μανουάλια και δημιουργεΐ μεγαλύτερη άταξία τήν ώρα τής λατρείας».

Έλεγε ακόμα ό Όσιος γιά τήν Εκκλησία: «Όλοι χρειάζονται στην εκκλησία, όλοι προσφέρουν τίς

ύπηρεσίες τους σέ αυτήν. Και οι ήπιοι χαρακτήρες και οι άύστηροί. Όπως στό σώμα τοϋ ανθρώπου είναι

άπαραίτητα και τά γλυκά και τά ξινά. Άκόμα και τά πικρά ραδίκια, γιατί τό καθένα έχει τίς δικές του οϋσίες και

βιταμίνες, έτσι και στό σώμα τής Εκκλησίας όλοι είναι άπαραίτητοι». Ό ένας συμπληρώνει τόν χαρακτήρα τοϋ

άλλου και όλοι μαζί είμαστε ύποχρεωμένοι νά άνεχόμαστε, όχι μόνο τόν

πνευματικό χαρακτήρα τοῦ ἄλλου, ἀλλά καί
τίς ἀδυναμίες πού ἔχει σάν ἄνθρωπος. Δυστυχῶς ὅμως μερικοί ἔχουν παράλογες
ἀπαιτήσεις ἀπό τοὺς ἄλλους.
Θέλουν νά ἔχουν ὅλοι ἴδιο πνευματικό χαρακτήρα μέ τόν δικό τους. Καί ὅταν
κάποιος δέν συμφωνεῖ μέ τόν
χαρακτήρα τούς, δηλαδή ἢ εἶναι λίγο πιό ἐπεικῆς ἢ εἶναι λίγο πιό ὀξύς, ἀμέσως,
βγάζουν συμπέρασμα, ὅτι δέν εἶναι
πνευματικός ἄνθρωπος. Παράλληλα πίστευε αὐτό πού εἶχε ἀναφέρει ἕνας ἄλλος
μεγάλος θεολόγος ὁ Ἅγιος

Ἰουστίνος ὁ Πόποβιτς: «Μέ τήν πνευματική πρόοδο κάθε πιστοῦ μέλους τῆς
Ἐκκλησίας ὁμορφαίνει ὅλη ἡ
Ἐκκλησία». Τόνιζε, ὅτι: «Ὅλα τά χαρίσματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅλες οἱ διακονίες,
ὅλοι οἱ δάσκαλοι, οἱ ἱερεῖς, οἱ
λαϊκοί ἀποτελοῦν ἕνα σῶμα, τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅλοι αὐτοί εἶναι ἀναγκαῖοι,
καί κάθε ἕνας ἀπό αὐτούς εἶναι
ἀναγκαῖος. Ὅλους αὐτούς τοὺς ἐνώνει τό ἕνα θεανθρώπινο σῶμα. Τό σῶμα τοῦ
Χριστοῦ».

Προσθέτει: «Θά ἔλεγε κανείς πῶς ὁ Θεός δημιούργησε τήν Ἐκκλησία καί μονάχα
αὐτήν». «Ὅλα τά ἄλλα εἶναι χῶρος τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς τῆς κοινωνίας τῶν
ὄντων κατὰ τό πρότυπο τῆς ἀγαπητικῆς κοινωνίας τῶν προσώπων τῆς Ἀγίας
Τριάδος». «Ἡ ἐκκλησία λοιπόν ἀρχίζει μέ τήν δημιουργία». «Ἡ Ἐκκλησία ἀρχίζει μέ
τήν δημιουργία καί ἔχει ἕνα ἀπτό, αἰσθητό καί ἱστορικό χαρακτήρα. Ὁ Θεός μέ τήν
δημιουργία ἔχτισε τήν Ἐκκλησία πού εἶναι σύμβολο, τύπος καί εἰκόνα δική Του. Ὁ
ἄνθρωπος εἶναι κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν δημιούργημα, γιατί ἀνήκει στήν
Ἐκκλησία πού καί ἡ ἴδια εἶναι κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ».

Γιά τόν λειτουργό τῶν Μυστηρίων σημειώνει: «Ὁ κληρικός εἶναι παράδειγμα μέσα
στήν κοινωνία. Ἀπό τήν Ἐκκλησία πηγαίνουμε λοιπόν στοὺς λειτουργοὺς τῶν
μυστηρίων της, ἀφοῦ ψυχὴ ἡ Ἐκκλησία ἔχει τό ἱερατεῖο
της, (τοὺς ἱερεῖς), ὡς νοῦ τό θυσιαστήριο, καί ὡς σῶμα τόν ναό». Ὁ ὁσιος
ἀναφέρει, ὅχι τό τί θέλει ὁ Θεός ἀπό τοὺς
κληρικούς, γιατί αὐτό δέν εἶναι κάτι ἀπλό, ἀλλά τί θέλουν οἱ ἄνθρωποι ἀπό τοὺς
ἱερεῖς. Θά ἀναρωτιέστε ὅμως, οἱ
ἄνθρωποι ἔχουν τά κριτήρια νά διακρίνουν τόν εὐλαβῆ ἱερέα; Λέει ὁ Ὁσιος: «Παλιά
οἱ ἱερεῖς ἔκαναν ἄσκηση, εἶχαν ἄρετή, ἦταν ἅγιοι καί οἱ ἄνθρωποι τοὺς
εὐλαβοῦνταν».

Τότε πήγαιναν καί φίλαγαν τό χέρι τοῦ ἱερέα, γιατί τό χέρι αὐτό ἀκουμπάει τήν
Ἁγία Τράπεζα καί τόν ἴδιο τόν

Χριστό. Άσπαζόμενος τό χέρι τοῦ λειτουργοῦ, εἶναι σάν νά ἀσπάζεσαι τά Ἅγια. Συνεχίζει γιά τούς ἱερεῖς: «Νά τί ἔκαναν. Ἔκαναν ἄσκηση, εἶχαν ἀρετή, ἦταν ἅγιοι καί στά μάτια τῶν ἀνθρώπων ἦταν πολύ ψηλά. Σήμερα οἱ ἄνθρωποι θέλουν δύο πράγματα ἀπό τόν ἱερέα. Νά εἶναι ἀφιλοχρήματος, καί νά ἔχει ἀγάπη γιά τούς ἀνθρώπους. Αὐτά τά δύο».

Προσθέτει ὁ ὁσιος: «Ὅταν οἱ ἄνθρωποι βροῦν αὐτόν τόν ἱερέα, τόν θεωροῦν ἅγιο καί τρέχουν στήν Ἐκκλησία

καί ἀφοῦ τρέχουν στήν Ἐκκλησία σώζονται. Μετά συγκαταβαίνει ὁ Θεός καί σώζει καί τόν ἱερέα. Ὁ ἱερέας πάντως πρέπει νά ἔχει μεγάλη καθαρότητα». Καί συμπληρώνει: «Ὁ κόσμος ἔχει ἀλάθητο κριτήριο καί διακρίνει ποιοί ἐγιναν ἱερεῖς ἀπό ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί ἀπό ἀγάπη γιά νά διακονήσουν τήν Ἐκκλησία».

Ἔχει μεγάλη ἀξία, αὐτό πού ὁ ὁσιος ἀναφέρει, σχετικά μέ τό γιατί δέν ἐγινε ὁ ἴδιος ἱερέας. Ἐμεινε μοναχός, εἶναι Ἅγιος καί ἦταν ἀπλός μοναχός. Εἶχε το ὑπουργημα τοῦ ἱερέα πολύ ὑψηλά. Λέει: «Ἄν ἦμουν ἱερέας στόν κόσμο, δέν θά μπορούσα νά κλείσω ποτέ τήν πόρτα μου. Θά ἔπρεπε νά ἀνταποκρίνομαι πάντοτε χωρίς διακρίσεις, σέ ὅ,τι μοῦ ζητοῦσαν ὅλοι. Πρῶτα θά φρόντιζα γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους τῆς ἐνορίας μου, ἔπειτα ὅ,τι περισσεύε θά ἔδινα στούς ἄλλους, πού θά μοῦ ζητοῦσαν νά τούς βοηθήσω. Θά ἐνδιαφερόμουν ὅχι μόνο γιά τούς πιστούς, ἀλλά καί γιά τούς ἀπίστους, καί γιά τούς ἀθέους καί γιά τούς ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας ἢ, ἂν ἦμουν πνευματικός, καί μοῦ ἔλεγε ἕνας κάτι γιά ἕναν ἄλλον θά φώναζα καί τόν ἄλλον γιά νά βγάλω ἄκρη. Θά ἔπαιρνα τηλέφωνο γιά νά δῶ τί κάνει ὁ ἄλλος πού ἔχει ἕνα πειρασμό, πού ἀντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα κ.λπ. Πῶς θά μπορούσα νά ἡσυχάσω; Ὁ ἱερέας πρέπει νά τραβάει μπροστά γιά νά ἀκολουθοῦν οἱ πιστοί. Ἐπίσης ὁ λειτουργός τοῦ Ὑψίστου, πρέπει νά ἔχει πολλή προσοχή, καθαρότητα καί ἀκρίβεια. Εἶναι ἀνώτεροι ἀπό τούς ἀγγέλους οἱ ἱερεῖς. Οἱ Ἅγιοι ἄγγελοι καλύπτουν τά πρόσωπά τους τήν ὥρα πού γίνεται ἡ Θεία Λειτουργία, ἐνῶ ὁ ἱερέας στέκεται μπροστά καί τά τελεῖ».

Εἶπε ἕνα παράδειγμα γιά τήν ἀγάπη μεταξύ τῶν ἱερέων καί πιό συγκεκριμένα, γιά τήν προετοιμασία τῶν ἱερέων πρὶν ἀπό τήν Θεία Λειτουργία. Χρησιμοποίησε ἕνα θαυμαστό γεγονός: «Ἡ Θεία Κοινωνία, θεραπεύει, ἀγιάζει αὐτόν πού ἀγωνίζεται. Ἐναν πού δέν ἀγωνίζεται πῶς νά τόν βοηθήσει; Τί νά ἀλλοιώσει ὁ Χριστός, ἀφοῦ δέν ἀλλοιώνεται ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος. Κάποτε στήν σπηλιά τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἦταν ἕνας γέροντας μέ δύο ὑποτακτικούς. Ὁ ἕνας ἦταν ἱερομόναχος καί ὁ ἄλλος ἦταν διάκονος. Μία μέρα λοιπόν πῆγαν οἱ ὑποτακτικοί του σέ ἕνα ἐξωκκλήσι γιά νά λειτουργήσουν. Ὁ ἱερέας φθονοῦσε τόν διάκονο καί τόν ζήλευε, ἐπειδή ὁ διάκονος ἦταν πιό ἐξυπνος. Ἀλλά καί ὁ διάκονος δέν βοηθοῦσε μέ τόν ἐγωιστικό του τρόπο. Ὁ ἱερέας εἶχε προετοιμαστεῖ ἐξωτερικά διαβάζοντας τήν Θεία Μετάληψη καί κάνοντας ὅλα τά τυπικά γιά νά λειτουργήσει. Δυστυχῶς ὅμως, δέν φρόντισε γιά

έσωτερική, ουσιαστική προετοιμασία. Δηλαδή, νά εξομολογηθεῖ, νά διώξει τό φθόνο καί τήν ζήλεια ἀπό τήν καρδιά του, τά ὅποια δέν φεύγουν μέ τό νά ἀλλάξεις ροῦχα καί νά λούσεις τό κεφάλι. Ἔτσι λοιπόν μέ τήν ἐξωτερική αὐτή προετοιμασία προχώρησε στό φοβερό θυσιαστήριο γιά νά λειτουργήσῃ.

Μόλις ὅμως ἄρχισε νά προσκομίζει.. τί συνέβει;.. Ἀκούστηκε ξαφνικά ἓνας μέγας κρότος καί εἶδε νά φεύγει τό ἅγιο δισκάριο ἀπό τήν προσκομιδῇ καί νά ἐξαφανίζεται. Ἐπόμενο ἦταν νά μήν μπορέσουν πιά νά λειτουργήσουν. Ἐάν δέν τοὺς ἐμπόδιζε ὁ καλός Θεός καί λειτουργοῦσε ὁ ἱερέας μέ τήν ψυχική αὐτή κατάσταση στήν ὁποία βρισκόταν, μοῦ λέει ὁ λογισμός ὅτι θά πάθαιναν μέγας κακός». Δηλαδή, τοὺς προστάτεψε ὁ Θεός! Φάνηκε αὐτό πού ἔγινε σάν τιμωρία, ἀλλά, ἂν τό σκεφθεῖτε, ὄντως, δέν ἦταν τιμωρία, ἀλλά προστασία, πρόνοια Θεοῦ!

Ὁ Ὅσιος Παΐσιος σεβόταν πολύ τοὺς ἱερεῖς. Ὅταν πήγαιναν στόν κελλί του γιά νά τόν ἐπισκεφθοῦν καί καταλάβαινε ὅτι ἦταν ἱερεῖς, σηκωνόταν ἐπάνω, ἔκανε μετάνοια, φίλαγε τό χέρι τους. Φαίνεται ὁ σεβασμός του αὐτός καί στίς ἐπιστολές του. Ἀπευθυνόμενος σέ κάποιον Μητροπολίτη ἔγραφε: «Σεβασμιώτατε δέσποτα προσκυνῶ, τήν δεξιὰ σας ἀσπάζομαι, ἔλαβα τήν ἐπιστολή σας, χάρηκα καί σᾶς εὐχαριστῶ γιά ὅλα». Μετά: «μέ σεβασμό τό τέκνο σας, μοναχός Παΐσιος». Αὐτός πού ἦταν πατέρας «οἰκουμενικός», ὀνόμαζε τέκνο τόν ἑαυτό του. Ἄνθρωποι ἀπό ὅλη τήν γῆ τόν ἐπισκέπτονταν γιά μία συμβουλή καί ἐκεῖνος ὑπέγραφε: «Τό τέκνο σας, μοναχός Παΐσιος».

Σέ ἄλλη ἐπιστολή πρὸς μητροπολίτη, γιά ἓνα σημαντικό θέμα περί τοῦ μοναχισμοῦ, δέν ἔκανε τόν δάσκαλο καί τόν καθηγητή. Ἄς προσέξουμε τήν στάση μας καί ἂς τήν ἔχουμε ὡς ὁδηγό, ὡς στάση ζωῆς, μέ τοὺς δικούς μας ἀνθρώπους. Ἄν θέλετε νά πεῖτε κάτι, μήν τό λέτε σάν καθηγητές, «ἀπό καθέδρας», ἀλλά νά μιλάτε σάν νά εἴστε φίλοι. Γιά παράδειγμα: «Ἄν νομίζεις, πρόσεξέ το αὐτό» ἢ μέ κάποιο παρόμοιο τρόπο. «Ὅμιλεῖ μέ πόνο γιά τό πρόβλημα» ὅταν μιλάει στόν Μητροπολίτη, «ἀλλά πάντοτε μέ σεβασμό, γνωρίζοντας ὅτι ὁμιλεῖ σέ Ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας». Λέει: «Συγχωρέστε με δέσποτά μου».

Τελειώνει τήν ἐπιστολή του γράφοντας: «Μέ τίς εὐχές σας νά περάσουμε μιά καλή Σαρακοστή. Ἔχετε τήν μετάνοια τῶν πατέρων καί τῇ δική μου». Ἀπό τά παραπάνω εἶναι ξεκάθαρος ὁ ὀρθόδοξος τρόπος προσέγγισης καί βίωσης τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν λειτουργῶν της. Ὁ ὅσιος Παΐσιος εἶναι ἐκφραστής τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, γιατί καί ὁ ἴδιος ὑπῆρξε ἓνας ἐξ αὐτῶν.